

Covid-19 bland personer med Downs syndrom och intellektuell funktionsnedsättning

Bakgrund

Flera internationella forskningsstudier visar på en förhöjd risk vid insjuknande i covid-19 för personer med Downs syndrom (Trisomi 21) och intellektuell funktionsnedsättning. Den förhöjda risken gäller både för ett allvarligt sjukdomsförlopp och för att avlida vid covid-19.

En studie från Skottland visar att vuxna med intellektuell funktionsnedsättning löper nästan dubbelt så hög risk att smittas med covid-19 jämfört med den övriga befolkningen, 2,3 gånger så hög risk att få ett svårt sjukdomsförlopp och 2,3 gånger så hög risk att avlidna vid covid-19 [1]. Efter att ha kontrollerat för ålder och kön kvarstår en 3,2 gånger högre risk att avlida vid covid-19 samt en 2 gånger högre risk för svårare sjukdomsförlopp.

En studie från England konstaterar att lungkomplikationer vid covid-19 är vanligare hos personer med Downs syndrom än hos den övriga befolkningen, både viral och bakteriell lunginflammation [2]. Studien konstaterade vidare att

- endast några få barn med Downs syndrom insjuknat i covid-19
- personer med Downs syndrom över 40 år har en högre risk att avlida vid covid-19 jämfört med personer i den övriga befolkningen över 60 år.

I en tredje studie, även den brittisk, kom forskarna fram till att vuxna med Downs syndrom löper nästan fem gånger så hög risk för covid-19 relaterad sjukhusvistelse och 10 gånger högre risk för relaterad död [3]. Efter justering för ålder och kön var riskförhållandet för covid-19 relaterade dödsfall hos vuxna med Downs syndrom 24,94 jämfört med de utan Downs syndrom. Efter justering för bland annat ålder, kroppsmasseindex (BMI), förekomst av omsorg, demens eller medfödd hjärtsjukdom och andra underliggande tillstånd och behandlingar, var risken för covid-19-relaterad död 10,39 och risken för sjukhusvistelse var 4,94. Med anledning av dessa studier har Socialstyrelsen gjort bedömningen att Downs syndrom (Trisomi 21) bör läggas till listan över faktorer som ger störst risk för allvarligt sjukdomsförlopp vid covid-19 [4].

Mot bakgrund av detta har Socialstyrelsen valt att analysera laboratoriebekräftat smittade med covid-19 bland personer med Downs syndrom och intellektuell funktionsnedsättning.

Personer med Downs syndrom ingår i gruppen personer med intellektuell funktionsnedsättning, men kan även återfinnas i andra diagnoskoder. Socialstyrelsens analyser omfattar därför följande diagnoskoder:

- Downs syndrom (Q90).
- Psykisk utvecklingsstörning (F70-F79), i DSM-V benämnd som intellektuell funktionsnedsättning.

Ovanstående tre grupper är delvis överlappande och incidensen kan därför inte summeras. Analyserna avser incidensen och antalet avlidna under 2020.

Smittade och avlidna med covid-19

Under 2020 smittades 4 procent av personer med *Downs syndrom* med covid-19 (tabell 1). Av dessa avled sex personer, vilket motsvarar 3,3 procent av de smittade i gruppen¹.

Analyserna visar vidare att 5,2 procent av personer med *intellektuell funktionsnedsättning* smittades med covid-19 under 2020. Bland personer med intellektuell funktionsnedsättning avled 15 personer med covid-19, vilket motsvarar 2,3 procent av de smittade i gruppen.

Tabell 1. Smittspridning av covid-19 bland personer med Downs syndrom och intellektuell funktionsnedsättning

Antal laboratoriebekräftat smittade och avlidna med covid-19 bland personer med diagnoserna Downs syndrom och psykisk utvecklingsstörning (intellektuell funktionsnedsättning), uppdelat på ålder, 2020.

	0-22 år	23-49 år	50-69 år	70+ år	Alla åldrar
Totalt antal med diagnos Q90, Downs syndrom	2 416	1 969	251	7	4 653
... med bekräftad Covid-19	-	-	-	-	184
... som avlidit med Covid-19	-	-	-	-	6
Totalt antal med diagnos F70-F79, psykisk utvecklingsstörning	1 778	9 220	1 405	298	12 701
... med Covid-19	-	-	-	-	664
... som avlidit med Covid-19	<4	6	5	<4	15

- betyder att antalet personer är för lågt för att kunna redovisas uppdelat på ålder.

Källa: Socialstyrelsens Patientregister, Medicinska födelseregistret samt Dödsorsaksregistret, Folkhälsomyndighetens register över laboratoriebekräftat smittade med covid-19 (SmiNet).

Diskussion

Andelen bekräftat smittade med covid-19 är lägre bland personer med Downs syndrom eller intellektuell funktionsnedsättning än i den övriga befolkningen. När det gäller andelen avlidna är förhållandet det motsatta. Under 2020 avled en högre andel bland personer med Downs syndrom eller intellektuell funktionsnedsättning jämfört med övriga befolkningen.

Socialstyrelsen har inte analyserat de relativa riskerna för ett svårt sjukdomsförlopp eller för att avlida vid covid-19 för personer med intellektuell funktionsnedsättning eller Downs syndrom. Det går därför inte att göra några precisa jämförelser med tidigare studier. Resultatet ligger dock i linje med internationell forskning som visar på relativt högre risker för svårt sjukdomsförlopp bland dessa grupper jämfört med den övriga befolkningen. Resultaten ligger även i

¹ Andelen avlidna ska i sammanhanget tolkas med viss försiktighet eftersom det kan förekomma att några av dessa personer konstaterades ha covid-19 först när de avlidit. Det kan innebära en viss överskattning av andelen avlidna. Detta gäller i synnerhet för de personer som avled under det första halvåret 2020.

linje med en svensk studie som konstaterar att personer med Downs syndrom har fyra gånger högre risk för ett allvarligt sjukdomsförlopp i covid-19, jämfört med den övriga befolkningen [5].

Den relativt högre andelen avlidna med covid-19 bland personer med Downs syndrom och intellektuell funktionsnedsättning skulle kunna förklaras av att dessa personer många gånger har underliggande sjukdomar, såsom diabetes samt hjärt- och kärlsjukdomar. Det kan även finnas andra orsaker, som mer handlar om omgivningsfaktorer.

WHO har till exempel konstaterat att personer med funktionsnedsättning löper högre risk att smittas än andra personer [6]. Några av orsakerna är:

- Hinder för att genomföra grundläggande hygienåtgärder, som handtvätt. Det kan exempelvis bero på att handfat är fysiskt svåråtkomliga eller att en person kan ha fysiska svårigheter att tvätta sina händer grundligt.
- Svårigheter att hålla fysisk distans på grund av omfattande stödbehov.
- Behov av att röra vid saker för att kunna orientera sig i närmiljön.
- Svårigheter att ta till sig allmän information om smittskydd och rekommendationer för att begränsa spridningen av covid-19.

WHO lyfter vidare två faktorer som kan bidra till ett svårt sjukdomsförlopp vid covid-19:

- det redan existerande hälsotillståndet som ligger bakom funktionsnedsättningen
- hinder för tillgång till vård.

Socialstyrelsen har i sin tur även konstaterat att personer med intellektuell funktionsnedsättning, inklusive personer med Downs syndrom, kan ha svårt att kommunicera exempelvis feber, andningssvårigheter och förlust av lukt- och smaksinne. Myndigheten kan därför inte utesluta att dessa personer riskerar att få vård i ett sent skede av sjukdomsförloppet. De redovisade analyserna omfattar inte alla aspekter av förekomsten av och vård vid covid-19 bland personer med exempelvis Downs syndrom. Analyserna avser dessutom endast perioden fram till 31 december 2020. Socialstyrelsen avser att följa utvecklingen av covid-19 i de här grupperna.

Referenser

1. Henderson A, SLDO, Mental Health and Wellbeing Group. COVID-19 infection and outcomes in a population-based cohort of 17,173 adults with intellectual disabilities compared with the general population. medRxiv : the preprint server for health sciences 2020. 2021.
2. Kieran Clif, A. COVID-19 Mortality Risk in Down Syndrome: Results From a Cohort Study of 8 Million Adults. Ann Intern Med. 2020; 2020:M20-4986.
3. Hüls, A, Costa, ACS, Dierssen, M, Baksh, RA, Bargagna, S, Baumer, NT, et al. An international survey on the impact of COVID-19 in individuals with Down syndrome. medRxiv : the preprint server for health sciences 2020.
4. Uppdrag att löpande se över och vid behov uppdatera sammanställninge över de identifierade grupperna som löper störst risk att drabbas av särskild allvarlig sjukdomsutveckling vid insjuknande i covid-19. Socialstyrelsen; 2021.
5. Bergman J, Nordström A, Nordström, P. Risk factors for COVID-19 diagnosis, hospitalization, and subsequent all-cause mortality in Sweden: a nationwide study. European Journal of Epidemiology; 2021.
6. Disability considerations during the COVID-19 outbreak. WHO; 2020.

Kontakt

Karin Flyckt, karin.flyckt@socialstyrelsen.se eller 075-247 35 75.

Versionshistorik

Version	Ändring avser	Datum
1.0	Nytt dokument	2020-04-06